

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 15.02.2017
Vår ref.: 201102292-48
Arkiv: 312 / 051.3A
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Rune Moe
22959315/rmo@nve.no

Oversendelse av klage på NVEs vedtak av 19.04.2016 om avslag til Tysso kraftverk

NVEs vedtak om avslag til Tysso kraftverk er påklaget av tiltakshaver. Klagen er gitt innen klagefristen og tilfredsstiller de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. NVE har forberedt klagen i tråd med forvaltningsloven § 33.

Vi kan ikke se at klagen gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 19.04.2016. Klagen oversendes derfor til Olje- og energidepartementet (OED) for endelig avgjørelse.

Bakgrunn for saken

Vi viser til vedtak av 19.04.2016 vedrørende søknad datert 22.04.2015 om tillatelse til bygging av Tysso kraftverk i Ulvik herad i Hordaland fylke.

Tysso Kraftverk AS vil utnytte fallet i elva Tysso fra inntaket på kote 237 til kraftstasjonen på kote 10. Planen er å benytte den eksisterende kraftstasjonsbygningen Ulvik I. Vannveien blir totalt 1900 m lang, og vil gå i en ca. 800 m lang tunnel/sjakt fra inntaket, videre som nedgravd rørgate ned til kraftstasjonen. Middelvannføringen er 2,21 m³/s, og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 4,4 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 8,3 MW, og utbyggingen vil føre til redusert vannføring på 2227 m i Tysso. Ca. 500 m av denne strekningen er i dag utnyttet i Ulvik I kraftverk. Det er planlagt slipp av minstevannføring lik beregnede 5-persentiler: 180 l/s i perioden 01.05 til 30.09 og 64 l/s resten av året.

NVE har i vedtak av 19.04.2016 avslått søknaden om tillatelse til å bygge Tysso kraftverk. NVE har i vedtaket følgende oppsummering og konklusjon:

«En realisering av Tysso kraftverk vil ha negativ innvirkning på en bekkekløftlokalitet av regional til nasjonal verdi. Bekkekløftlokaliteten er gitt høy verdi til tross for at store deler av kløften er utilgjengelig. Søknadens miljørapport konkluderer med middels/stor negativ konsekvens for bekkekløften. Med bakgrunn i naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet), legger NVE til grunn at tiltaket vil medføre store negative konsekvenser for naturtypen. I og med at bekkekløften dekker 62 % av fallet, har dette avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.»

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Anadrom fisk har vært et sentralt tema i høringsrunden, og det er enighet blant høringspartene at et slipp av en minstevannføring på den anadrome strekningen som i dag er tørrlagt gjennom drift av Ulvik I vil være positiv for laks og ørret i vassdraget. NVE er også enig i denne slutningen, men vi vil også kommentere at den viktigste strekningen for anadrom fisk trolig fortsatt vil ligge nedstrøms kraftverksutløpet. NVE minner om at hele strekningen er gitt lokal verdi i søknadens miljørapport, og at det er mulig å restaurere anadrom strekning uten å bygge ut øvre deler av Tysso. NVE har følgelig ikke tillagt positive forhold for anadrom fisk vesentlig vekt i avgjørelsen av konsesjonsspørsmålet.

Tiltaksområdet til Tysso kraftverk ligger i Hardangerfjorden, og for reiselivet har områdene Eidfjord og Ulvik stor verdi. NVE har lagt noe vekt på landskap i sin vurdering av konsesjonsspørsmålet, og det er særlig deponering av masser i forbindelse med tunneldriften, samt etablering av tunnelpåhugg som vil ha negativ innvirkning på landskapsbildet.

Den samlede belastningen på vassdragsnaturen i området anses også å være betydelig. Det er et stort antall kraftverk og kraftverkstiltak i området. Vassdraget er allerede fraført 56 % av nedbørfeltet, og 26 % av fallet som tiltakshaver ønsker å utnytte er allerede utbygd. Selv om en realisering av Tysso kraftverk ville ha bidratt til relativt mye ny fornybar kraftproduksjon, mener NVE at ulempene knyttet til en utvidelse av det eksisterende kraftverket i Tysso er for store til å kunne gi konsesjon til tiltaket. Et rent opprustingsprosjekt av Ulvik I ser derimot NVE få problemer med.

NVEs konklusjon

En realisering av Tysso kraftverk vil ha negativ innvirkning på en bekkekløftlokalitet av regional til nasjonal verdi. Den samlede belastningen på vassdragsnaturen i området anses også å være betydelig. Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Tysso kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår derfor søknaden om bygging av Tysso kraftverk.»

Klagen

NVEs vedtak av 19.04.2016 om avslag til Tysso kraftverk er påklaget av Tysso kraft AS, som består av Hardanger Energi AS sammen med BKK Produksjon AS. Klager mener at det i etterkant av NVEs vedtak har fremkommet «vesentleg ny kunnskap», og ber om at NVEs konklusjon omgjøres til et positivt vedtak om utbygging:

«Vi viser til NVEs avslag (ref: 201102292-39) på søknad om bygging av Tysso kraftverk og Tysso kraftverk AS sin klage på vedtaket av 27. april 2016. Tysso kraftverk AS har fått frist til 30.9.2016 for å utforme innhaldet i klagen.

NVE grunngjev avslaget med:

En realisering av Tysso kraftverk vil ha negativ innvirkning på en bekkekløftlokalitet av regional til nasjonal verdi. Den samlede belastningen på vassdragsnaturen i området anses også å være betydelig. Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Tysso kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Søknadens miljørapport konkluderer med middels/stor negativ konsekvens for bekkekløften. Med bakgrunn i naturmangfold/oven § 9 (føre-var-prinsippet), legger NVE til grunn at tiltaket vil medføre store negative konsekvenser for naturtypen.

Tysso kraftverk AS er ikkje einig i NVE si vurdering. I tillegg har det etter NVE si avgjerd komne fram vesentleg ny kunnskap, og vi legg særleg vekt på følgjande forhold:

- 1. Nye undersøkingar i bekkeløftlokalitet (vedlegg 1) og oppdatert kunnskap om påverknad reduserer usikkerheita rundt vurderinga i konsesjonssøknaden vesentleg. Det er dermed ikkje grunnlag for å heve konsekvensgraden til «stor negativ». Vi meiner å ha så god kunnskap at det heller ikkje er grunnlag for å ta i bruk føre-var-prinsippet etter Naturmangfaldlova § 9.*
- 2. NVE legg i si avgjerd vekt på samla belastning i området. I etterkant av vedtaket har rettshavarane til Ulsberg kraftverk informert oss om at dei vil seie frå seg konsesjonen til fordel for ei utbygging av Tysso kraftverk (vedlegg 2), noko som endrar grunnlaget for vurdering av samla belastning*
- 3. NVE vel å sjå vekk frå positive sider ved prosjektet når det gjeld anadrom strekning nedst i vassdraget.*
- 4. For å motverka negative verknadar for dei miljøfaglege verdiane i bekkeløfta i Tysso, føreslår vi å doble minstevassføringa i vekstsesongen:*
 - Slepp av minstevassføring vert auka frå 180 l/s til 350 l/s for perioden 1. juni til 31. august.*
 - Vinterperioden med slepp av 64 l/s kan forlengast frå 1. september til 31. mai.*

Når det gjeld samla belastning, meiner Tysso kraftverk AS at omsøkte kraftverk i praksis er ei utviding av eksisterande Ulvik 1 kraftverk. Nedre del av kraftverket vil ha mindre påverknad enn i dag dersom det vert installert omløpsventil og pålagt minstevassføring på eit strekke som ikkje har minstevassføring i dag. På dette grunnlaget vert det feil å vurdere heile kraftverket som eit tillegg til eksisterande inngrep i området.

Det har vore eit godt samarbeid med kommunen og grunneigarane i utviklinga av prosjektet. Kommunen er positiv til ei utbygging, ingen av dei andre partane har uttalt seg negativt. Tvert om vil tiltaket ha positive effektar for anadrom del av elva, noko som lokale myndigheiter og fleire høyringspartar uttaler seg positivt til. Vi meiner at NVE ikkje legg stor nok vekt på dei positive sidene ved prosjektet når dei skriv følgjande:

Med biotopjusterende tiltak kan imidlertid også denne strekningen få økt verdi i reproduksjonssammenheng for fisken. Installering av omløpsventil som omsøkt vil trolig også være positivt for fisken i elva, ettersom det ikke er krav til omløpsventil i det gamle kraftverket. NVE minner om at hele strekningen er gitt en C-verdi i søknadens miljørapport. NVE har følgelig ikke tillagt positive forhold for anadrom fisk særlig vekt i avgjørelsen av konsesjonsspørsmålet. Viser det seg at den øvre delen av den anadrome strekningen har stor potensiell verdi for fisken i vassdraget, er NVE av den oppfatning at det er fullt mulig å gjøre noe med dette uavhengig av kraftverksplaner i øvre del av Tysso.

Tysso kraftverk AS er ikkje samd i at det uavhengig av utbygging er fullt magleg å «gjøre noe med dette». Ei utbygging vil gje eit positivt økonomisk bidrag og skape verdier som også kan nyttast i elva. Eit løyve til opprusting og fornying gjev eit heilt anna utgangspunkt og handlingsrom enn dagens situasjon i vassdraget.»

Oppsummert:

Tysso kraftverk AS meiner at oppdatert og ny kunnskap vesentleg reduserer usikkerheita rundt verknadene av tiltaket og at det ikkje er grunnlag for å nytte føre-var-prinsippet i Naturmangfaldslova. Med auka minstevassføring som skissert bør konklusjonen endrast slik at ein her kan fatte eit positivt vedtak om utbygging.»

Det er også to vedlegg til klagen: «Rapport fra Rådgivende biologer» og «Uttale frå grunneigar Ulsberg kraftverk». For fullstendig innhold i klagen viser vi til brev av 30.09.2016 (NVE-ref. 201102292-47).

NVEs vurdering av klagesaken

NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom NVE finner klagen begrunnet, alternativt oversende klagen til OED for endelig avgjørelse (jf. forvaltningsloven § 33).

Vedtaket kan påklages, og klager har klagerett. Klagen ble sendt inn av tiltakshaver den 27.04.2016. NVE har på forespørsel fra klager gitt utsatt frist for ytterligere begrunnelse for innholdet i klagen til 30.09.2016. Begrunnelsen for innholdet i klagen ble mottatt 30.09.2016. Klagen er følgelig rettidig, og tilfredsstillende de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. NVE har følgelig forberedt klagen i tråd med forvaltningsloven § 33.

NVE er uenig i klagers påstand om at det er fremkommet vesentlig ny kunnskap i etterkant av NVEs vedtak om avslag til Tysso kraftverk. Usikkerheten om effektene av en større utbygging av Tysso enn i dag er etter NVEs mening fortsatt for stor til å kunne gi konsesjon til tiltaket. I vedlegg 1 til klagen er det utarbeidet en rapport fra Rådgivende biologer: «Måling av mikroklima med vurdering av virkning av planlagt Tysso kraftverk i Ulvik». I sammendraget til rapporten skriver de følgende:

(...) «Herværende undersøkelse gir ikke grunnlag for å vurdere virkningen på lokalklima ved lave vannføringer i særlig tørre perioder på sommeren.» (...)

NVE er enig i denne slutningen, og ser ikke at rapporten bidrar med noe nytt i vurderingen av konsesjonsspørsmålet. Etter det NVE er kjent med har Rådgivende biologer heller ikke kommet til der bekkekløfta ble vurdert som utilgjengelig tidligere.

NVE har vurdert resten av klagen og vi kan ikke se at det foreligger nye opplysninger av betydning for konsesjonsspørsmålet som ikke allerede er vurdert i vedtaket. Tiltakshaver foreslår riktignok å øke slipp av minstevannføring fra 180 l/s til 350 l/s for perioden 1. juni til 31. august, mens vintersesongen med vannslipp på 64 l/s kan forlenges fra 1. september til 31. mai. I en elv med en middelvannføring på 2,21 m³/s etter at elva er fraført 56 % av det opprinnelige nedbørfeltet (Solsæreguleringen), synes NVE ny omsøkt minstevannføring også er liten.

NVE vil også understreke at en ev. skrinlegging av utbyggingsplanene for Ulsberg minikraftverk som foreslått i klagens vedlegg 2, ikke vil ivareta de biologiske verdiene knyttet til Tysso, ei heller bidra med mer vann i vassdraget på berørt strekning i Tysso.

I følge tiltakshaver velger NVE å se bort fra de positive virkningene av tiltaket for anadrom fisk. NVE er uenig i dette, og gjentar følgende fra vedtaket av 19.04.2016 side 22:

«Virkninger på akvatiske og fiskebiologiske verdier i vassdraget er vurdert av NVE til å være akseptable, og til dels positive, ved en ev. gjennomføring av tiltaket, gitt avbøtende tiltak diskutert ovenfor. NVE mener videre at de positive virkningene for naturmangfold ved minstevannføring på allerede utbygd strekning og installering av omløpsventil like fullt er vesentlig mindre enn de negative virkningene tiltaket vil kunne påføre bekkeløfilokaliteten.»

Det vises til vedtak av 19.04.2016.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 19.04.2016. Klagen oversendes derfor OED til endelig avgjørelse jamfør forvaltningsloven § 33.

Andre merknader

NVE har også mottatt en forskuttert anke i brev av 24.06.2016 fra grunneier Sjur Sponheim (NVE-ref. 201102292-46), der han klager på manglende geoteknisk analyse og selve rørgatetraseen dersom avslaget omgjøres til konsesjon. Ettersom vi ikke har endret på utfallet i saken, har vi ikke vurdert dette nærmere.

Alle sakens dokumenter gjøres tilgjengelige for departementet gjennom internettløsningen SeDok.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: